

G E H E I M

HET CONFLICT CPN - EVC.

S a m e n v a t t i n g

De verzoenende toon van de resolutie van het partijbestuur van 7-1-1958 heeft Paul de Groot er niet van weerhouden de aanval op de oppositie met kracht voort te zetten. Hoewel in deze resolutie de discussies over de onenigheid als gesloten werden verklaard, lanceerde De Groot reeds in "De Waarheid" van 25-1-1958 een felle aanval op zijn tegenstanders.

Voorts ging het partijbestuur in zijn zitting van 6 en 7 februari jl. tot het nemen van drastische maatregelen tegen de opposanten over.

Deze maatregelen culminereren in:

1. de uitstoting van Frits Reuter uit het partijbestuur;
2. de schorsing van Bertus Brandsen als lid van de partij;
3. een nadrukkelijke berisping van Henk Gortzak en Rie Lips-Odinot;
4. het aantrekken van zes nieuwe leden voor het partijbestuur;
5. aanvallen op een aantal EVC-functionarissen.

Reuter en Brandsen werden er o.a. van beschuldigd de leiding genomen te hebben van een "rechtse fractie", die het EVC-apparaat misbruikt in zijn actie tegen de partijpolitiek en de partijleiding.

Tegen een twaalftal uit de partij getreden vrijgestelde EVC-functionarissen werd o.m. aangevoerd, dat zij trachten de EVC tot een reformistische vakcentrale om te vormen.

De zes nieuwe partijbestuurders staan allen bekend als trouwe aanhangers van Paul de Groot. Vier van hen vervullen elk een voorname functie in een bij de EVC aangesloten vakbond. De beide anderen maken deel uit van het districtsbestuur, respectievelijk van Amsterdam en van Friesland. De Groot heeft hiermede bereikt, dat hij, althans in het partijbestuur, gevrijwaard is van scherpe aanvallen op zijn persoon.

De Groot zal het bij de thans getroffen maatregelen niet laten. De partijleden in de EVC zullen onder druk gezet worden om Brandsen en Reuter met hun aanhangers uit hun EVC-functies te verwijderen of althans hun invloed te liquideren.

G E H E I M

HET CONFLICT CPN - EVC.

De resolutie van het partijbestuur van 7-1-1958.

Hoewel de oppositie haar houding in de resolutie van 7 januari jl. opnieuw veroordeeld zag, werd haar anderzijds toch een zekere mate van eerherstel gegeven. Daaraan was evenwel de uitnodiging en de voorwaarde verbonden zich onder erkenning van de leiding van het partijbestuur weer in het ga-reel te voegen. De mogelijkheid tot het toepassen van sancties in geval van een halstarrige houding lag hierin reeds besloten. De discussies over de kwestie werden voor gesloten verklaard.

Waarschijnlijk is Paul de Groot achteraf zelf verbaasd geweest over de door hem aan de oppositie gedane concessies en heeft de verdere ontwikkeling hem doen besluiten gevolg te geven aan zijn aanvankelijk voornemen deze hard aan te pakken.

Aanval van Paul de Groot op de oppositie.

a. In "De Waarheid".

Hoewel het partijbestuur in zijn resolutie van 7 januari de discussie voor gesloten verklaard had, deed De Groot in "De Waarheid" van 25 januari een felle aanval op de oppositie. Zonder namen te noemen en langs omwegen beschuldigde De Groot zijn tegenstanders er o.a. van medewerking te verlenen aan de vernietiging van de communistische arbeidersbeweging en van pogingen om de CPN haar socialistisch perspectief te ontnemen en de partij te vergiftigen. Geen enkele meelevende communist kan in het onzekere verkeren omtrent de personen die De Groot hierbij op het oog had.

b. In het partijbestuur.

In de zitting van 6 en 7 februari jl. ging het partijbestuur tot drastische maatregelen tegen de opposanten over. Deze maatregelen culmineerden in:

1. de uitstoting van Frits Reuter uit het partijbestuur;

2. de schorsing van Bertus Brandsen als lid van de partij;
3. een nadrukkelijke berisping van Henk Gortzak en Rie Lips-Odinot;
4. het aantrekken van zes nieuwe leden voor het partijbestuur;
5. aanvallen op een aantal EVC-functionarissen.

In het partijdagblad van 8 februari geeft het partijbestuur in een "Verklaring" een toelichting op en een motivering van deze maatregelen.

Reuter en Brandsen worden er van beschuldigd de leiding te hebben genomen van een "rechtse fractie", die het EVC-apparaat misbruikt in zijn actie tegen de partijpolitiek en de partijleiding.

Reuter wordt er van beticht gezegd te hebben een "openlijke oorlog" aan het partijbestuur te zullen verklaren indien dit bestuur maatregelen tegen hem en zijn aanhangers zou nemen.

Brandsen wordt verweten aan het beroep van de dwalingen zijns weegs terug te keren, geen gevolg te hebben gegeven.

Gortzak en Mevr. Lips worden gelaakt omdat zij de rechtse praktijken en het desorganiserend optreden van Reuter en Brandsen bij voortdoring in bescherming hebben genomen.

Tegen enkele van een twaalftal vrijgestelde EVC-functionarissen die "op georganiseerde en demonstratieve wijze uit de partij zijn getreden", voert het partijbestuur aan, dat zij een openlijke campagne ontketend hebben om aan de EVC haar klassekarakter te ontnemen. Zij trachten de EVC tot een reformistische vakcentrale om te vormen. In de Verklaring wordt hierbij verwezen naar artikelen in het orgaan "De Werker" van De Metaal/EVC en in "Grafisch Nederland" van De Grafische/EVC (resp. van A.N. van den Broek en G.Grootenboers).

De door de groep Reuter-Brandsen ingeslagen koers vervreemdt - aldus de verklaring - de EVC van de partij en leidt tot liquidatie van de EVC, juist in een tijd, waarin deze een belangrijke taak te vervullen heeft. EVC-functionarissen die de CPN trouw zijn gebleven, worden bedreigd met ontzetting uit hun functies.

Tenslotte beschuldigt de Verklaring de oppositie van een negatieve houding in het conflict van de Haagse bouwvakarbeiders.

Met betrekking tot dit laatste verwijt kan worden opgemerkt, dat de partij zich terstond bij het uitbreken van het conflict van de leiding van het actie-comité heeft meester gemaakt. Het door de partij in handen nemen van de leiding bij een arbeidsconflict is een voorname grief van het Verbondsbestuur-EVC tegen de partijleiding. Actie-comité's, waarvan de leiding in handen van de partij is, hebben voor Reuter-Brandesen weinig aantrekkelijks.

Cor Geugjes naar de achtergrond.

Geugjes, die met Brandesen uit het partijbestuur was getreden wordt in deze Verklaring niet meer genoemd. De ruzie in het partijbestuur is tenslotte uitgemond in een openlijk conflict tussen een groot deel van de EVC-leiding en de partij. Hierbij is Geugjes niet betrokken. Hij heeft sinds zijn uittreden uit het partijbestuur weinig of niets meer van zich laten horen.

Nieuwe partijbestuurders.

De zes partijleden, die zijn uitgenodigd, om tot het volgende congres, met een adviserende stem, aan de zittingen van het partijbestuur deel te nemen, staan allen bekend als trouwe volgelingen van Paul de Groot. In zoverre kan van een gezuiverde situatie in de partijleiding worden gesproken. Naast vier vooraanstaande bestuurders van de EVC-bonden, die deze promotie als een beloning voor hun in de afgelopen periode bewezen trouw aan Paul de Groot mogen zien, werden uitverkoren: Jan de Boer, lid van het bestuur van het partijdistrict Friesland en G.Verrips lid en tijdelijk vrijgestelde van het bestuur van het partijdistrict Amsterdam.

De Boer is een figuur, die tot dusver op districtsniveau van enige betekenis was. Verrips deed eerder van zich spreken in verband met de communistische actie op onderwijsgebied, en de agitatie onder de onderwijzers.

G E H E I M

De vier gekozen EVC-functionarissen zijn:

W. Hartog, voorzitter van de ABWB (bouwwakarbeiders);
H. Schuur, secretaris-penningmeester van de BLZ (landarbeiders);
A. van Dijk-Stol, hoofdbestuurslid van de BNOP (overheidspersoneel);
N. Helmers, voorzitter van de ABHM (hout en meubelarbeiders).

De eerste twee deden zich in de Verbondsbestuursvergaderingen der EVC, gehouden na het uittreden van Brandsen uit het CPN-partijbestuur, als trouwe aanhangers van De Groot kennen, die niet bereid waren tot enigerlei actie welke mogelijk aan de positie van de CPN-leiding afbreuk zou kunnen doen. Ook A. van Dijk-Stol betoonde zich op een hoofdbestuursvergadering van de BNOP een fel tegenstandster van het beleid van het BNOP-secretariaat, dat bij de redactie van "De Waarheid" protest had aangetekend tegen de publicatie van de resolutie over Brandsen.

N. Helmers is in het conflict minder op de voorgrond getreden. Van hem is alleen bekend dat hij in het Verbondsbestuur der EVC later de zijde van Hartog en Schuur had gekozen.

Tot aan de jongste zitting van het partijbestuur op 6 en 7 februari jl. bestonden in dat college vijf vacatures, t.w.: die voor de overleden J. Brandenburg, J. Haken en G. Kuijper, zomede die voor de uitgetreden Geugjes en Brandsen.

Het doet wat eigenaardig aan, dat voor deze vijf opengevallen plaatsen nog vóór de zitting van 6 en 7 februari begon, waarin de zesde vacature zou ontstaan, zes aspirant partijbestuursleden ter vergadering aanwezig waren.

Het lijkt geen twijfel of Paul de Groot was er zeker van, dat zijn "telling van de neuzen" juist zou blijken te zijn en dat het partijbestuur er in deze zitting toe zou overgaan om Reuter uit zijn midden te verwijderen.

In de Verklaring zegt het dagelijks bestuur der CPN ten slotte toe in "De Waarheid" en "Politiek en Cultuur" over de in deze Verklaring genoemde feiten nadere voorlichting te geven.

Wellicht beoogt de partijleiding hiermede te voorkomen dat nu direct weer overal afdelingsvergaderingen worden gehouden ter bespreking van deze nieuwe partijverklaring.

Positie van de partij.

Paul de Groot heeft zelf met het neerslaan van de oppositie liever willen wachten tot na de verkiezingen. De thans getroffen maatregelen zijn vooraf op hun eventuele gevolgen getoetst en De Groot heeft zich te voren op de hoogte gesteld van de grootte van de groep Reuter-Brandsen, zowel in de partij als in de EVC.

Een voorname drijfveer van De Groot zal zeer zeker zijn geweest de wens zich voortaan, althans in het partijbestuur, gevrijwaard te weten van scherpe aanvallen op zijn persoon, als waaraan hij in de afgelopen periode heeft blootgestaan. De rapporten over de besprekingen van de resoluties van het partijbestuur in de afdelingsvergaderingen hebben hem voldoende zekerheid gegeven omtrent de volgzaamheid van de partijleden.

Het uittreden uit de partij van een aantal EVC-functie-narissen betekent voor de CPN een niet onaanzienlijk verlies. Vrijwel allen behoorden tot het kader, hoewel zij onder de omstandigheden van de laatste tijd niet veel activiteit in partijverband ontplooiden.

De Groot zal het ten opzichte van Brandsen, Reuter en de andere uitgetreden EVC-ers bij de nu getroffen maatregelen niet laten. De partijleden in de EVC zullen onder druk gezet worden, om de opposanten uit hun EVC-functies te verwijderen of althans hun invloed te liquideren. Reeds werden van verschillende aanhangers van Paul de Groot in die richting wijzende geluiden vernomen.

De oppositie.

Door de uitsluiting van Reuter uit het partijbestuur der CPN en de schorsing van Brandsen als lid der CPN, hebben deze figuren ongetwijfeld aanzienlijk aan invloed op de partijgenoten - tevens EVC-leden - ingeboet. Hetzelfde geldt voor personen als de uitgetreden Amsterdamse gemeenteraadsleden tevens EVC-bestuurder Groot Roessink en Bussink, die thans getekend zijn door de beschuldiging dat zij "op georganiseerde en demonstratieve wijze" uit de partij zijn getreden.

De oppositie heeft daarmee een harde klap gekregen en heeft ervaren dat het partijbestuur niet aarzelde om snel en krachtig toe te slaan.

Nu Reuter en Brandsen uit het partijbestuur zijn verdwenen en Gortzak en Mevr. Lips als hun medestanders aan de kaak zijn gesteld, zullen de EVC-bestuurders vermoedelijk niet verder op daadwerkelijke steun van laatstgenoemden kunnen rekenen.

Door de benoeming van vier EVC-functionarissen als lid van het CPN-partijbestuur, heeft de oppositie binnen haar eigen kring - de EVC - met versterkte tegenstand te kampen.

In dit verband moet nog worden aangetekend dat het lid van het partijbestuur F.Meis, die ook deel uitmaakt van het EVC-Verbandsbestuur, duidelijk heeft getoond dat de trouw aan de partij hem vóór alles gaat. Gereleveerd zij dat hij zich - mét Hartog en Schuur - in december 1957 ten sterkste heeft verzet tegen het aannemen en publiceren van een verklaring, waarin het Verbondsbestuur der EVC zijn vertrouwen in Brandsen openlijk zou uitspreken.

Binnen het raam van de EVC zijn vóór- en tegenstanders bezig positie te kiezen. De strijd zal er om gaan of Reuter en Brandsen en in feite alle openlijke opposanten tegen de CPN als bijvoorbeeld A.N. v.d. Broek, voorzitter van "De Metaal", hun functie in de EVC zullen kunnen behouden.

februari 1958.